

მთხეთი

1983
სუთხაბათი
4
მარტი
№9 (10600)
შახი 5 მანეთი

საქართველოს
ქრონიკული
ბიბლიოთეკა

ზუგდიდის დაგონუქიდეგელი საგონგლოგარბე-კოლიტბიჭური გავითი

გავითი გავითის 1980 წლის 1 მარტიდან

მიწა გეძახის, გლეხკაცო!

მიილია ეს მიმიე, გულის გამაწყალბებელი ზამთარი. კიდეც ცოტა ხანი და ჩვენს დამზარალ სანავ-სავარგულბებს და ათასნაირი სიძნელით შეტვირბებულ გულბებს გავაფხუბლის სუნბქვა მოელამუნება. დიდი და პატარა იმ შინაგანი, ბუნებრივი სურვილით არის დამუბტული, რასაც თვეობით ნახვენ, მონატრებულ მიწასთან გლბეკაციის შეხვედრა ბქვია. ბარიო, თოხით, ცოცხით, ცულით სასხლავით გავა მეურნე კაცი მინდორში, ყანაში, ბაღში სამუშაოდ. მადლობა ღმერთს, ის დრო მაინც დავიდეგა, რომ წინასავაფხულო სამუშაობს ყბადღებული ცეკას და მინისტრთა საბჭოს დადგენილებით არ ვიწყებთ. თუმცა იმას კი ელოდნენ სოფლის მშრომელები, რომ წლევანდელ სამეურნეო სეზონს მიწის პრივატიზაციის კანონით მაინც „გახსნიდნენ“ ამჟამინდელი ფაქტობრივი ხელი-სუფალნი. მაგრამ სამხისო გონება და სახსარი რახან არ აღმოაჩნდათ, საკუთარ თავს ჩვენ თვითონ უნდა მივხედოთ.

ბევრი მტიციება არ სჭირდება იმას, რომ ეს გავაფხუბული იქნება უმიმიესი სოფლისათვის. დარბეულ-დატაცებულია სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა, კატასტროფიული ტემპით ძვირდება ყველა სახის სასუქები, სამშენებლო მასალები. საწვავ-საცხების დეფიციტზე რომ საუბარიც ზედმეტია. მაგრამ მიუხედავად ამდგვეარი სიდუხჭირისა, ჩვენბურიკაცი ოდითგან ჭირთამთმენი და გამძლეა, წინააღმდეგობათა გადამლახველია და მას თავის გადარჩენის ეს ცხოველყოფელი ინსტიქტი არც დღეს დაშრეტია. ნებისმიერი სოფლის ხელ-

მძღვანელობამ ახლა უნდა დაიხახოს პირველი რიგის საკეთებელი ღონისძიებების კონკრეტული პროგრამა, რაც თვით სოფლის მოსახლეობის ინტერესებიდან იქნება გამომდინარე. უპირველეს ყოვლისა, ხალხის გულისხმა, მათი საერთო გადაწყვეტილება უნდა გავიხადოთ მოქმედების ორიენტირად.

უძირითადესი პრობლემა ისევ და ისევ მიწის განაწილების, მისი დამუშავების სხვადასხვა ორგანიზაციული და სტრუქტურული ფორმების განსაზღვრის საკითხია. სწორედ ამ სფეროშია საშური დინჯი განსჯა აუჩქარებლობა, ყველა ასპექტის გონივრული გავარბა. ამოსავალ ბუნბქვად მაინც უნდა დავისახოთ ერთი რამ: ვის და რა ფორმით გადაეცეს დასამუშავებლად სახნავ-სავარგული. რა გარანტიებით იქნებოან ისინა უზრუნველყოფილნი და ა. შ.

ისევ როგორ გავკადნიერდებით, რომ მეურნე კაც რეცეპტები შევთავაზოთ, სად რა მოხნას და სად რა მოიწიოს. ოღონდ სოფლის გამგებლებს კი გვიანდერბხელ კიდეც შევახხნოთ, თუ რაოდენ მიმიე და საპასუხისმგებლო ტვირთის ზიდვა უწყევთ. პირველ რიგში თქვენ უნდა გადაწყვიტოთ, ბატონებო, დარდით და ვარამით გაწამებული სოფლის მოსახლეობის წინაშე თავჩინილი უმწვავესი საკითხები. ეს თქვენ უნდა შთაგონოთ „საკუთარ მრევლს“, რომ მხოლოდ ერთად დგომით, მხარდამხარ წვა-დაგვიოთ, თავაუღებელი ჯაფით, სულიერი და ფიზიკური ძალების მაქსიმალური გაღბით შევძლებთ დღევანდელი სოფლის აღორბინებას.

სოფლის საღმისო საზრუნავი

გვარქარებს გაზაფხული

დღეს, მიწის რეფორმისა და პრივატიზაციის გარდამავალ პერიოდში, მთავარია არ დავგრჩეს არც ერთი გოჯი მიწა, პლანტაცია და უმუშავებელი. დადგა გაზაფხული და მას მომზადებული ტექნიკითა და შვა ნიდაგით უნდა დავხვედეთ, რაც იმას ნიშნავს, რომ არ დავგვიანოთ პირველი ხვნა, ჩაის ქვეშ საწამთროსავაზაფხულო სამუშაოები. გარდამავალ პერიოდში სოფლის მეურნეობის პროდუქციის შექმნის შახი ჩვენს ხელშია.

ლოს საწვავის დეფიციტს, სასუქების შექმნისა და მინდვრად კატანის საქმეს, რასაც შესაბამისა სამსახურებმა უნდა მიხედონ. გვიჭირს ტექნიკის შერემონტება, რომლის მთავარი მიზნუი სათადარიგო ნაწილების უქონლობა ამასაც უნდა მოეგლოს და 800 ბექტარზე გაშენებულ პლანტაციას არ უნდა მოვაკლოთ მზრუნველა ხელი, რამე თუ ჩაი ვალუტის წყაროა.

ნ. ზითანავა,
ზედაეჭერის მეურნეობის მექანიკატორი.

ყურადღება!
ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტი აცხადებს კონკურსს შემდეგი ვაკანტური ადოლების დასაკავებლად: ა) ზოგადი მათემატიკის კათედრის პროფესორი, ბ) საქართველოს ისტორიის კათედრის დოცენტი, გ) კოლიტიკური ეკონომიის კათედრის დოცენტი
(თითო საშტატო ერთეული).
კონკურსში მონაწილეობის მსურველებმა განცხადება უნდა შემოიტანონ რექტორის სახელზე. განცხადების შემოტანის ვადა 10 დღეა კონკურსის გამოცხადებიდან.
მისამართი: ზუგდიდი, თეატრის ქ. № 5.
რამბოტრადი.

შეგნების დეფიციტი ყველაზე საზინელი რამ არის

ს ა ნ ა მ უ ბ ე დ უ რ ე ბ ა მ ო ხ დ ე ბ ო დ ე ს

ქარბორბალა გადავილისა ჰგავს ჩვენი ქალაქი: დანგრეულ-გაპარტახებული შენობები, ნახანარალი ნაფუძარბი, გადაჭედილი სკვერები, წაქცეული ელექტრობოძები, ჯართი და თითქმის ყველგან ნავავი, ნავავი... და შემოქმედი ამ „სურათისა“, სამწუხაროდ, ადამიანია, ჩვენი თანამედროვე ანუ გულგრილი, უფრო სწორად, უგულო თანამემამულე.

ბევრი, ძალზე ბევრი რამ ტკივა ზუგდიდს. აურწყავ-დაუთვლელ საწუხარბაგან თავისი სიმძაფრით ერთ-ერთი აქტუალური ანტისანიტარია გახლავთ. რითი ვუწამლოთ ამ საშიშ პრობლემას? ვინ ანავიანებს ჩვენს ქუჩებსა და მოედნებს, მდინარის სანაპიროსა და ბაღ-სკვერებს? ნავავს, ჭუჭუყს და სიბინძურეს შევაქმევინოთ? ზუგდიდი თუ არის საიმედო ალტერნატივა?—ამ და სხვა საკითხებზე ჩვენი კორესპონდენტი ესაუბრა კეთილმოწყობის კომისიანბის დირექტორს ვინბა ჩარბაზინას.

მდგომარეობაში გვიყენია, მუშაბელიც მიუხედავად მიწირი ანაზღურებისა მზად არის შეასრულოს დაკისრებული მოვალეობა, მაგრამ სიღარბებს დაუდგა თვალბი. არადა წლეულს გადიდებული ტარიფების გათვალისწინებით 66 მილიონი მანეთის კეთილმოწყობის სამუშაოები უნდა შეგასრულოთ. აქედან 6 მილიონ მანეთს გვირიცხავს კომუნალური მეურნეობა, ხოლო დანარჩენი თანხა—60 მილიონი საწარმო-დაწესებულებებიდან, ორგანიზაციებიდან და მოსახლეობიდან უნდა შემოვიდეს... ღმერთმა თუ მოგვხვდა, საწარმოები ამუშავდნენ და ეს თანხები თუ მივიღეთ, უწინარესად საწვავს შევიძენთ, მოვლონიერდებით და საბოლოო ჯამში ქალაქის სისუფავესაც უზრუნველგყოფთ. საწვავს დეფიციტი—აი, მთავარი პრობლემა...

ბატონო ვენია ქალაქში გამეფებული უსუფთაობისა და თითქმის ყოველ ნაბიჯზე „მოლდანე“ ნავავის გროვების მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, ნუ მიწყენთ და, კეთილმოწყობის სამსახურის საქმიანობა პარალიზებული ჩანს. მართლაც ასეა?

—მთლად პარალიზებული არ ითქმის. ვმუშაობთ, მაგრამ ძალიან უიფექტოდ. ჩვენი ხელი არ ეტყობა ქალაქს, რაც, მერწმუნეთ, სუბიექტური ფაქტორებით არ არის განპირობებული. აგერ ოთხ თვეზე მეტია მიზნობრივი საჭიროებისათვის ლიტრი საწვავიც კი არავის გამოუყვია. შეიძლება ითქვას, არც ერს ვახსოვართ და არც ბერს. როგორ, რა სახსრებით შევიძინოთ ეგრეთწოდებული დეფიციტური კომერციული ბენზინი, როცა საწარმო-დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებს, იმათ, ვისაც ვემსახურებით, კაბიკი არ ჩაურბინიათ კომბინატის ანგარიშზე? სპეცავტომანქანები გამართულ

ბულბასთან. მოსახლეობა ჯერჯერობით თავს იკავებს ხელშეკრულების გაფორმებზე. ურთიერთ შეთანხმების შემთხვევაში ჩვენ ვეისრულობთ ინდმოსახლეს მოვემსახუროთ თვეში ორჯერ, ხოლო საწარმო-დაწესებულებას — ოთხჯერ. თავის მხრივ ისინი ვალდებული არიან თვის ან კვარტალური მომსახურების საფასური შეიტანონ წინასწარ.

—თქვენ ზემოთ აღნიშნეთ, რომ 6 მილიონ მანეთს გირიცხავთ კომუნალური მეურნეობა. რას გაკისრებთ ეს თანხა?

—დღესდღეობით რამდენ საწარმო-დაწესებულებასთან გაქვთ დადებული ხელშეკრულება მომსახურებზე? —მხოლოდ კომუნალურ მეურნეობასა და ქალაქის რვა დაწესე-

ბულბასთან. მოსახლეობა ჯერჯერობით თავს იკავებს ხელშეკრულების გაფორმებზე. ურთიერთ შეთანხმების შემთხვევაში ჩვენ ვეისრულობთ ინდმოსახლეს მოვემსახუროთ თვეში ორჯერ, ხოლო საწარმო-დაწესებულებას — ოთხჯერ. თავის მხრივ ისინი ვალდებული არიან თვის ან კვარტალური მომსახურების საფასური შეიტანონ წინასწარ.

—თქვენ ზემოთ აღნიშნეთ, რომ 6 მილიონ მანეთს გირიცხავთ კომუნალური მეურნეობა. რას გაკისრებთ ეს თანხა?

—დღესდღეობით რამდენ საწარმო-დაწესებულებასთან გაქვთ დადებული ხელშეკრულება მომსახურებზე? —მხოლოდ კომუნალურ მეურნეობასა და ქალაქის რვა დაწესე-

არ არის გამორიცხული, რომ იფეთქოს ეპიდემიურმა დაავადებებმა. ვინ ხჩადის ასეთ მკრბნელობასა და ვინ უნდა ებრძოდეს სტიქიური ნავავსაყრელების წარმოქმნას?

—ამ დღებში ჩვენ შევიძინეთ საწვავი. სპეცმანქანები და მუშები საქმეს შეუდგნენ. გავსუფთავებთ ბულვარსა და სხვა ცენტრალურ ადგილებს. რაც შეეება სტიქიურ ნავავსაყრელებს, მას ქმნის ანომალიური შეგნების პატრონი და ზნეობრივად დაკინებული ზოგერთი ჩვენი ვაიმოქალაქე. ბულვარში დაყრილი ნავავი უცხოპლანეტელს არ შეუტანია. იქვე, ახლოს მცხოვრები ნახელავია უთუოდ. არადა, სიტყვით ყველანი ერისკაცები ვართ და მშობლიური ქალაქის პატრიოტობაზე ვდებთ თავს. საერთო განუკითხაობის ფონზე ვერც ჩვენ, ვერც ბუნების დაცვის, საზოგადოებრივი წესრიგისა თუ სანებოუსადგურის მუშაეები ვერ დავიკვეხნით სისუფთავისათვის ბრძოლაში აქტიურობას. ჯერ-ჯერობით ასე... ესაუბრა ჯ. პარბანი.

გიორგი ჭყონდიდელ-მწიგნობართუხუცესი

საქართველოს ისტორიის ერთ-ერთ ყველაზე ტრაგიკულ მომენტში სამეფო ტახტზე ავიდა თქვენს-ები წლის დავით მეოთხე (ალმაშენებელი). ქართული ისტორიოგრაფიაში არსებობს მოსაზრება, რომ გიორგი მეორის (დავით ალმაშენებლის მამა) გადადგომასა და ქაბუჯი დავითის გახელმწიფებაში აქტიური მონაწილეობას ღებულობდა გიორგი ჭყონდიდელი. უცოლობელი ფაქტია, რომ დავითის კორონაციის შემდეგ მისი თავდათავი მრჩეველი და მესაიდუმლე გიორგი ჭყონდიდელი გახდა. მემატანის ცნობით, ჭყონდიდელის დამფუძნებელი იყო იგი უფლისწულის მოძღვარი. საგულისხმოა ისიც, რომ მოწაფე-მასწავლებელს შორის შესამჩნევი ასაკობრივი განსხვავება არ ყოფილა. დავითის ისტორიკოსი გიორგი ჭყონდიდელს ერთგან ასე ახასიათებს: „კაცი სრული ყოველითა სიკეთითა სულითა და ხორცთათა, სავსე სიბრძნითა და გონიერებითა... სვიანი და ფრთხილი“. ახალგაზრდა მეფისა და მისი მრჩევლის წინაშე ათასი პრობლემა იდგა: შერკინება ურდობთან საქართველოს მიწა-წყლიდან გასარკება; გალაშქრება სებატასტულად განწყობილი აზნაურების ასალაგმავად; ბრძოლა ეკლესიის გასაწმენდად და ა. შ. როგორც ცნობილია, 1103 წელს დავით ალმაშენებელმა სასულიერო ფეოდალების წინააღმდეგ გალაშქრების მიზნით მოიწვია რუს-ურბნისის საეპისკოპოსო კრება. ამ ყრილობის მთავარი ინიციატორი და ორგანიზატორი სხვა გამოჩენილ ადამიანებთან ერთად ყოფილა გიორგი ჭყონდიდელი. როგორც ერთ-ერთი ლიტერატურულ-ისტორიული წყარო გვაუწყებს, იგი ამ კრების „თვალნი“ იყო. კრების დადგენილებით, ის ეპისკოპოსები, რომელნიც „მამულობით“ ფლობდნენ საეპისკოპოსო თანამდებობას, უნდა გადაყენებულიყვნენ. კრების უნიკალურმა ოქ-

მა ჩვენს დრომდე მოაღწია. მისი სრული სახელწოდება ასეთია: „ძეგლისწერაი წმინდისა და ღმრთივ შეკრებულისა კრებისაი, რომელი შემოკრბა ბრძანებითა კეთილად მსახურისა და ღმრთივ დაცვულისა მეფისა ჩუენისა დავით აფხაზთა და ქართველთა, რანთა და კახთა მეფისაითა, პირთათვის, რომელნი ქუეშო მოხსენებულ არიან“. შემოკლებულად კი ამ ოქმს, თუ გადაწყვეტილებას რუს-ურბნისის კრების ძეგლისწერა უწოდებენ. სწორედ, ეს „ძეგლისწერა“ გვაწვდის ცნობას კრების მიმდინარეობაში გიორგი ჭყონდიდელის მონაწილეობის შესახებ. მასში ვკითხულობთ: „ღირსისა მეუფისა ჩუენისა და თულად წმინდისა ამის კრებისა ცნობილისა გიორგი მონაზონისა და მწიგნობართ უხუცესისა“. „ძეგლისწერა“ შედგენილია დავით ალმაშენებლის თანამედროვე არსენ ბერის მიერ. ზოგიერთი მეცნიერის მონაცემით, არსენ ბერი უნდა იყოს იგივე არსენ ივალთოელი—ივალთოს აკადემიის დამარსებელი მიუხედავად ამისა, ყველა მკვლევარი არ იზიარებს ამ შეხედულებას. რუს-ურბნისის კრებამ თხუთმეტი მნიშვნელოვანი კანონი მიიღო. ამ კრების საყურადღებო გადაწყვეტილებანი დავით ალმაშენებელმა სწრაფად განახორციელა. მიღწეული გამარჯვების განმტკიცების მიზნით, დავით მეოთხემ ჭყონდიდელისა და მწიგნობართუხუცესის თანამდებობანი (საეპისკოპოსო და საერო) შეაერთა. აქ უნდა აღინიშნოს, რომ „ჭყონდიდელი“ საქართველოს ერთ-ერთი ღირსესანიშნავი სამღვდელმთავროს—ჭყონდიდის (მარტვილი) ეპარქიის მთავარეპისკოპოსს ერქვა და უდიდესი ავტორიტეტით სარგებლობდა ქვეყანაში. რუს-ურბნისის კრების მიმდინარეობისას გიორგი ჭყონდიდელი მწიგნობართუხუცესის თანამდებობას, ანუ პირველი ვეზირის სახელს ფლობდა.

ჭყონდიდელის წოდება მას ცოტა მოგვიანებით მიეკუთვნა. დავით ალმაშენებელმა ეკლესიაში მოკალათებულ დიდგვაროვანთა პარპაშის ასალაგმავად ჭყონდიდელისა და მწიგნობართუხუცესის ფუნქციები ერთი ადამიანის ხელში მოაქცია. ასე და ამგვარად შეიქმნა ჭყონდიდელ-მწიგნობართუხუცესის თანამდებობა და პირველი ჭყონდიდელ-მწიგნობართუხუცესი მეფის აღმზრდელი გიორგი მონაზონი გახდა. დიდმნიშვნელოვანი ისტორიული ძეგლი—„ხელმწიფის კარის გარიგება“ გვამცნობს, რომ ჭყონდიდელ-მწიგნობართუხუცესი „ვითა მამა არს მეფისა, აგრე ყველა საურავი უნისოდ არ იქნებინ“. საინტერესოა ის ფაქტიც, რომ მეფემ სასამართლო უწყების—„მართლმსაჯულების“ მეხეურობაც მასვე დაავალა. უზენაეს სასამართლო დაწესებულებას რომელსაც „საჯო კარი“ ერქვა სათავეში ჩაუდგა ჭყონდიდელ-მწიგნობართუხუცესი—„მართლმსაჯული და ხელმძღვანელი უღონოთა და ქვრევთა“. აქამდე კი თვით მეფე გვევლინებოდა პირველ მსაჯულად სახელმწიფოში. როგორც წერილობითი დოკუმენტები ირკვევა, სწორედ დავით მეოთხის დროიდან შეუთავსდა ჭყონდიდელ-მწიგნობართუხუცესს ეს ფრიალ პატივსაცემი სამსახური. „ხელმწიფის კარის გარიგებიდან“ ირკვევა, რომ ჭყონდიდელს მომჩივანთა მისაღებად გამორჩეული დღე, ორშაბათი ჰქონდა დანიშნული. იგი ხშირად ამოწმებდა, რამდენად მართალი იყო მოსარჩელე და როდესაც შეატყობდა, რომ უმისოდ საქმეს ვერ მოაგვარებდნენ, მასწინადადებდნენ და თვით მივა და მასწინა იურისს, რაც ვის უსამართლო სჭირს.“ ქვეყნის საშინაო პრობლემების მოწესრიგების შემდეგ დავით ალმაშენებელმა გადაწყვიტა აღმოსავლეთ საქართველოში მდგარი სე-

ლჩუკანთა მეციხოვნე ჯარები მოესპო და ამით ბოლომდე დაეგვირგვინებინა საქართველოს გაერთიანების საქმე. ამ პერიოდისთვის თურქებს ეპირათ თბილისი და ციხე-ქალაქები—დმანისი, სამშვილდე, რუსთავი. დედაქალაქს გათავისუფლება მტრის თავდაცვითი სისტემის ციტადელის—სამშვილდეს აღების გარეშე წარმოუდგენელი იყო. კლდეკარის გამაგრებული თევდორე, აბულეთი და ივანე ორბელი მხარში ამოუდგნენ გიორგი ჭყონდიდელ-მწიგნობართუხუცესს და 1110 წელს თურქებს ხელიდან გამოსტაცეს სამშვილდე. გიორგი ჭყონდიდელის დიდ სამხედრო ნიჭს უსვამს ხაზს მემატანე, როდესაც წერს, „სამარჯვით მოიპარეს სამშვილდე“. სამშვილდის აღების პოლიტიკური მნიშვნელობა ამ სიტუაციაშიც აშკარად გამოსკვივის: „ცნეს რა თურქთა აღება სამშვილდისა, უმრავლესნი ციხენი სომხითისანი დაუტევნეს და ღამით მეოც იქმნეს“. 1115 წელს გიორგი ჭყონდიდელ-მწიგნობართუხუცესმა თურქებს წაართვა კიდეც ერთი მნიშვნელოვანი სიმაგრე—რუსთავი. 1118 წელს დავით ალმაშენებელი თავისი უახლოესი თანამდგომებისა და მრჩევლების თანხლებით ჩრდილო კავკასიაში გადავიდა. მან „თანაწარბიტანა“ გიორგი ჭყონდიდელი. იქ საქართველოსა და ყივჩაყებს შორის ომები ესახლნენ, რომელნიც ყივჩაყებს ემტერებოდნენ და ცდილობდნენ ხელი შეეშალათ საქართველოში მათი გადმოსვლისათვის. საქირო იყო ოსებთან მოლაპარაკება, რათა ყივჩაყთა ორმოცდახუთი ათასი ოჯახი მშვიდობიანად გადმოეტარებინათ საქართველოში. მტკიცე შინაგანი ერთობით შეკავშირებული ყივჩაყთა ჯარი უნდა ჩამდგარიყო დავით ალმაშენებლის სამხარეთში. არავინ იცის, ავადმყოფობით თუ სხვა მიზეზით, 1118 წელს მოულოდნელად გარდაიცვალა გიორგი ჭყონდიდე-

ლი. მემატანე ძუნწად წერს: „ხოლო მამინ ოვხეთს ყოფასა მიცვალა გიორგი ჭყონდიდელი“. მეფის წუხილს აღმზრდელის გარდაცვალების გამო მემატანე შექცევნიარად გადმოგვცემს: „თავადგა სიყრმითგანთა პატრონისა მსახურებათათვის; და პატივითა დიდითა წარმოგვანა მონასტრისა ახალსა და მუნ დაემარხა, რომელი იგლოვა ყოველმან სამეფომან და თვით მეფემან, ვითა მამა და უმეტესცა მამისა, შემოსითა შავისათა ორმეოც დღე, ვიდრემდის იშვა ვახტანგ, რომლისა ხარებითა დახსნა გლოვა“. გიორგი ჭყონდიდელის დასაფლავების ადგილიც საიდუმლოებითაა მოცული. ზოგიერთის ვარაუდით იგი შიო მღვიმეის მონასტრშია დაკრძალული. ტრადიციული გადმოცემით კი, გიორგი ჭყონდიდელ—მწიგნობართუხუცესი გელათის მონასტრის ეზოშია დასაფლავებული. ყოველივე ზემოაღნიშნულის შემდეგ უნდა დავასკვნათ, რომ დიდა გიორგი ჭყონდიდელის ღვაწლი საქართველოს გაერთიანებისათვის ბრძოლაში, ამ საშვილიშვილო საქმეში მის პატრიოტულ გარჯას არა მხოლოდ ისტორიულ, არამედ სადღეისო მნიშვნელობაც აქვს. ეს ძალისმეფა ღრმა პატივისცემის გრძნობით განგვაწყობს არა მარტო გიორგი ჭყონდიდელ-მწიგნობართუხუცესის მიმართ, რომლის სიცოცხლე, ინტელექტუალური და გრძნობადიც, ქართველთა სიყვარულში დაიფრთხლა, არამედ მისი უცვლელი იდეის მიმართაც. გიორგი ჭყონდიდელი ყოველ მხრივ ცდილობდა საქართველოს გაერთიანების იდეის წინ წამოწევას და საკუთარი მაგალითით სხვებსაც მოუწოდებდა ასეთი მღვაწეობისაკენ. ამ დამსახურებისათვის მისი სახელი სამართლიანად იხსენება საქართველოს გაერთიანებისათვის დამაშვრალ მამულშიგლოთა შორის.

ნუშზარ გულორდამაძე

ნომრის სტუმარი

ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტი ოცდამეერთე საუკუნეს უმზადებს სპეციალისტებს. ჩვენი გაზეთის დღევანდელი ნომრის სტუმარი, ამ ფაკულტეტის დეკანი, დოცენტი გომბორნი ჯანსიძე სიამოვნებით დავთანხმდა პასუხს, გაეცა რამდენიმე შეკითხვას.

—ბატონო, გობრონი თუ შეიძლება ორიოდ სიტყვით ეკონომიკური ფაკულტეტის საქმიანობის შესახებ.

—ჩვენი ფაკულტეტი უნივერსიტეტში ერთ-ერთი ყველაზე მრავალრიცხოვანი და ტექნიკურად შედარებით სრულყოფილია. ხუთას ორი სტუდენტიდან უმრავლესობა ადგილობრივია, მაგრამ ეკვირი ჩამოსულია წალხეზიდან, ხობიდან, ჩხოროწყუდან, სენაკიდან, გალიდან, მარტვილიდან, ფოთიდან, აბაშიდან, სამტრედიიდან, ოჩამჩირიდან, გაგრიდან, ბათუმიდან, ქობულეთიდან. სხვათაშორის 60-ზე მეტი სტუდენტი რუსეთის სხვადასხვა ინსტიტუტიდან გადმოვიდა.

ფაკულტეტზე ფუნქციონირებენ სამეცნიერო საბჭო; სტუდენტთა სამეცნიერო წრეები. გამოკვეთილია სამი ძირითადი სპეციალობა. მაკროეკონომიკა, ბიზნესისა და მარკეტინგის მეცნიერება, საფინანსო-საბანკო საქმიანობის მეცნიერ-

ბი. ნავარაუდევია, მომავალი წლიდან დაგვემატოს ბუნებალტრული აღრიცხვის, ეკონომიკური ანალი-

„სამყაროს გონი უნდა მართავდეს“

ზის სპეციალობები. დღეს უკვე შეიძლება ვთქვათ—სტუდენტთა მოსწრება დამაკმაყოფილებელია. ოცდამეორე ფრიალოსანთა ფაკულტეტზე, ბევრია ისეთი მოაზროვნე სტუდენტიც, რომელიც სამომავლოდ გვეიმედება. არც იმას დაგიმალავთ, რომ ხელიგნური გამოხლომების გამო პირველსავე სემესტრში გაირიცხა შეიდი სტუდენტი.

რაც შეეხება მატერიალურ-ტექნიკურ ბაზას, გვაქვს საკუთარი ხუთსართულიანი შენობა ახალი სასწავლო ავეჯით... —რამდენადაც ჩემთვის ცნობილია, თქვენი ფაკულტეტის სასწავლო პროცესში სიახლეებია... —არის, რა თქმა უნდა... უკვე

მე-2 კურსის პირველი სემესტრიდან იკითხება ისეთი სპეციალური საგნები, როგორცაა: საბაზრო ეკონომიკის საფუძვლები, მეცემენტო, მარკეტინგი, აღრიცხვა, ანალიზი და აუდიტი, მაკრო და მიკროეკონომიკები. ამ საგნებისთვის პროგრამები შემუშავებულია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეთოდკომისიის მიერ. სასწავ-

იური კადრების სიმცირის გამო. მომიტევთ, არაკორექტულობისათვის, მაგრამ საინტერესოა, თქვენს ფაკულტეტზე რა მდგომარეობაა ამ მხრივ?

—არ ვიცი, ვინ, რა, როგორ თვლის, მაგრამ მარტო ჩვენს ფაკულტეტზე მქვსი პროფესორი, ერთი აკადემიკოსი, ხუთი დოცენტი—ეკონომიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი, ოთხი

გლო გეგმებს ვიღებთ ბიზნესის უმაღლესი სკოლებიდან და ინსტიტუტებიდან. საინტერესოა ის არის, რომ პროგრამების, მეთოდოლოგიების და სხვა სახის მეთოდოლოგიური სამუშაოს შესრულებისას ავტომატურად კი არ ვიყენებთ ყველაფერს, ჩვენ თვითონ ვამუშავებთ და გავაქვს ფაკულტეტის სამეცნიერო საბჭოზე დასამტკიცებლად. სიახლედ ისიც შეგვიძლიათ მიგვეთვალათ, რომ სასწავლო პროცესის დარღვევისთვის შემოღებული გვაქვს ფულადი ჯარიმები.

—ბევრი თვლის, რომ ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტი ვერ მისცემს ღრმა, მეცნიერულ ცოდნას ახალგაზრდებს პროესორ-მასწავლებელთა კვალიფიცი-

ინგი... —ბატონო გობრონი დღეს ბევრს ლაპარაკობენ საქართველოს ყოფნა-არყოფნაზე. ეძებენ ხსნის გზას, თქვენ, როგორც პროფესიონალი ეკონომისტი და ეროვნულ მოძრაობაში ჭერ კიდევ ადრეულად ასაკიდან ჩაბმული პიროვნება როგორ ფიქრობთ, სად და რაში უნდა ეძებოს ქართველმა გამოსავალი?

—გულახდილად გეტყვით: მაღარდებს და გულს მიკლავს ის, რაც დღეს ჩვენს ირგვლივ ხდება. სამყაროს გონი უნდა მართავდეს და არა ემოციებით—ნათქვამია ჩვენი ხსნა გონსა და გონიერებაშია, ცოდნაშია, ზნეობასა და სიყვარულშია.

დამეთანხმებით ალბათ, პოლიტიკა და ეკონომიკა განუყოფელია ერთმანეთისაგან სახელმწიფოებრივი ძლიერებისათვის ბრძოლაში. ერთნი ამბობენ—პოლიტიკა ბინძურიაო. გააჩნია ვის ხელში და ვინ, როგორ გამოიყენებს მას, დანამ შეიძლება მოკლას კაცი, მაგრამ დანა პატიოსანი კაცის ხელში შეიძლება სიკეთეს ემსახუროს რა გვისხნის? სწორი პოლიტიკა, გაზრებული ეკონომიკური კურსი.

—გრამ სწორედ ამ სწორი გზის ძიებაშია მთელი სირთულე. მე დიდა... (დასასრული მე-4 გვერდზე)

იმავზე, თუ როგორი მმართველობის ფორმა შეიძლება ჩამოყალიბდეს სოფელში უახლოეს პერიოდში...

და ზარალიანი საზოგადოებრივი მეურნეობები. მათ ბაზაზე კი შეიქმნას ფერმერული, კომპლექტილი საექცო, ან საიჯარო საბჭოები...

გამონახვა, რომელიც სოფლის ფინანსების სოფელშივე დაბანდება შეუწყობს ხელს...

—რას გვთვლით მიწათსარგებლობისა და მიწის პრივატიზაციის საკითხის თაობაზე? —ამდ, მად საქართველოში არ არის ერთგვაროვანი მიდგომა

გადაყვანს სხვა მიმართულებაზე. —გარდამავალი პერიოდის პირველ ეტაპზე სრული პრივატიზაცია უნდა შეეხოს სახნავი და არასტრატეგიული დანიშნულების მრავალწლიანი ნარგავებით დაკავებულ ფართობებს...

ომდინარე აქედან, ვფიქრობ, სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა და სასაწყობო მეურნეობა და მომარაგება, ავტოპარკები, დარჩენს სოფლის მუნიციპალურ საკუთრებაში...

რით ვაუზველოთ სოფელს?

რეორგანიზაციის მიზანი: პროდუქციის წარმოების ზრდა

—გთხოვთ აგვიხსნათ, რას გულისხმობთ, როცა ამბობთ: შევინარჩუნოთ ეკონომიურად უმოგებიანი საზოგადოებრივი მეურნეობები...

—რეორგანიზაციაში ცვლილებებს. არსებულმა სამეურნეო საწარმოებმა თავად უნდა გადაწყვიტონ და აირჩიონ კოლექტივისთვის მისაღები ისეთი მეურნეობების ფორმები...

ჩვენი მეურნეობის ბაზაზე მიზანშეწონილად მიგვაჩნია შეიქმნას ახალბასთუმნის გლეხთა კავშირი. მზალა გვაქვს დებულების პრაქტიკა, სადაც გათვალისწინებულია მმართველობითი სტრუქტურების ძირფესვიანი შეცვლა...

დნიშნული საკითხისადმი. არის გარკვეული მისაზრება იმის შესახებ, რომ მოხდეს ყველა ხაზის მიწების დაუყოვნებლივი პრივატიზაცია, კერძო საკუთრებაში მისი გადაცემა...

ვერსად წავუვალთ იმ ფაქტსაც, რომ საქართველოს მეტწილ რაიონებს ხელთ შერჩა სახელმწიფოსათვის სტრატეგიული დანიშნულების დარგები...

ვის ხელსაყრელ პირობებში—იჭარული ფორმების გამოყენებით. ხოლო შემდეგ, სოფლის მეურნეობაში გარკვეული სტაბილიზაციისა და ჩვენთვის ხელსაყრელი კანონების ამოქმედების შედეგად შეიძლება დაიწყოს ზემოთ-დასახელებული ფართობების პრივატიზაცია...

—დღეს სოფლის მეურნეობა თითქმის დაკარგულია. მრეწველობაში უკანასკნელად რამდენიმეჯერზე გააძვირა სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა, ასევე პროცენტით გაიზარდა საწყვავის, თესლეულის, მინერალური სასუქების და სხვა მასალების ღირებულება...

—პირველი წლის გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ მიწების მოსავლიანობა და ნაყოფიერების მაჩვენებლები საგრძნობლად დაეცა; და ამის უმთავრესი მიზეზია ის, რომ გლეხს არ გააჩნია სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა და სხვა მატერიალური ფასეულობანი...

ის იყო თენდებოდა, როცა თავისუფლების მოედანთან, დავით აღმაშენებლის ქუჩაზე მდებარე პურის მაღაზიის წინ რიგში ჩამდგარ მოქალაქეებს ბუღვარიდან ნაჯანის ყრუ დარტყმის ხმები მოგვცხმა.

როცა სულშიც სიცივეა...

როლაც, სტალინის ნაძვლარ კვარცხლბეკის შორიანლობ ხანდაზმული, კაჟანდარა ქალი ე. წ. რუსული ნაჯახით მისდგომოდა ირმის რქასავით დატოტვილ ხებუჩქოვან დეკორატიულ მცენარეს და ჭრიდა. მამაკაცს რომ გადაეყრდით, ალბათ, მკვასხე საუზბარი წარმართებოდა, მაგრამ ასეთ არასასურველ როლში ქალის ხილვამ ცივი წყალი გადაავლო ჩვენს აღფრთოვანებას.

—ცუდ საქმეს სჩადიხართ, ქალბატონო, ძალიან ცუდს, —წოდლობიანად მიმართა ჩვენთაგან ერთ-ერთმა. —შეშა ვის არ სჭირდება, დალოცვილო, და თითოეულმა თითო ხე რომ მოჭკრათ, რას დაემსგავსება მერე ისედაც გადამწვარ-გაუბედურებ...

ბული ჩვენი ქალაქი? ამოიღლიათ ახლა ის თქვენი ნაჯახი და წაბრძინდით!

მან მზერა შეგავლო, მერე თავისთვის რაღაც ჩაილაპარაკა, უმწეოდ ჩამოყრილ მხარზე ნაჯახი გაიღო და ჭადრებს იქით დილის ბინდ-ბუნდში გაჭოჩინარდა.

—ცოდვავ, უჭირს ალბათ ძლიერ... ამ ჩამოსხებილ ტოტებს

მანაც არაფერი ეშველებათ და ბარემ წადეო, ქალის მისამართით თქვა ერთ-ერთმა.

—ჰო, გაჭირვება და სიცივე გამოიყვანდა ქუჩაში ამ უთენია, თორემ დაღბნენილი და გულმსუყუე ადამიანი, მითუმეტეს მანდილოსანი, ბუღვარში ხის მოჭრას იკისრებდა? — სიტყვა აუბა მეორემ.

—ჩვენც ძალიან გამოვიდეთ თავი, — საუბარში ჩაერია მესამე, — ისეთ ქვეყანასა და დროში ვცხოვრობთ, ხეს კი არა კაცი სჭირს თავს კაცს. საკუთარი კეთილდღეობისათვის და ეს ღამისა არავის უყვირს. უწინეთო, დამნაშავეთა და ფარისეველთა ზეობის ქამი გვიდგას. დღეს ყველაზე ხმაბალა ქურდი ყვი-

რის — „დაიჭირეთ ქურდი“. ერთი სიტყვით, პატრონი არა მყავს ქვეყანას. ახეა ეს.

—პატრონის კაცი უსამართლობის მორევში რომ იხრჩობა და ქვეყანა ჩალით რომ არის დახურული — ეს ფაქტია, — გაეპასუხა ახალგაზრდას კეხისქულიანი მოხუცი. — მაგრამ გაჭირვებისა და სიდუხჭირის მომიზეზებით ჩადენილი ბოროტების გამართლება არ ეგების. მე, ჩემდათუქვად, ცეცხლის წამკიდებელზე, ყაჩაღზე, ტერორისტ-დივერსანტზე ნაკლებ ბოროტ მოქმედად და დამნაშავედ არ ვთვლი იმას, ვინც ბოტანიკურ ბაღში უნიკალური მცენარე ხელყო, ვინაც გაჩეხა და გაანადგურა კრიპტომერის კორომები ონარიან-კითაწყარის, ხეცურა-ნარაუნის, რიყუ-ზედაიწერის მეურნეობათა ქარსაფარ ზოლში... დმერქთი ამ ცოდვისთვისაც მოგკითხავს, ბუნება დაგვჭვის და ახიც იქნება ჩვენზე.

ჩვენს სჯაბაას წერტილი დაუსვა პურის სპეცმანქანის გამორჩენამ. ყველამ მაღაზიას მივაშურეთ და ჩავერთეთ ვითარებისა და დროის შესაფერის ორომტრიალში ისე, როგორც შარშან, გუშინწინ თუ გუშინ. ჯ. ჯაბაბდარი.

როგ აუანო უნდა იხსავლო!

ამ ლოზუნგს ყავლი არასოდეს გაუვა. იშრომო, ნიშნავს დამოადგე ჯერ თავს, მერე ქვეყანას, შრომის გაკვეთილები ისევე სჭირდება მოსწავლეს, როგორც ფიზიკის, მათემატიკის, ბიოლოგიის და ა. შ. თვით სწავლულნიც უსუსურნი ხდებიან ზოგ შემთხვევაში, როცა მათ არ ეხერხებათ, უბრალოდ ლურსმინს მიჰქედებაც კი...

სამი ათეული წლის წინ დაამთავრა თბილისის ჭრა-კერვის პროფესიული სასწავლებელი ლილი ჯაბუა-როგავამ, ჩამოვიდა ზუგდიდში და პირველ საშუალო სკოლაში დაიწყო მუშაობა შრომის მასწავლებლად. ამავ საგანს ოც წელზე მეტია ასწავლის ლილი ქალაქის № 12 საშუალო სკოლაში. მოსწავლეთა ნაწილს, სამწუხაროდ, არ იტაცებს ეს გაკვეთილი, რამე თუ გალაღებულნი ოჯახური კეთილდღეობით, არად დაგიდევინ ნემსსა და ძაფს. ნაწილს კი აინტერესებს, ინტერესით მიაღწევენ თვალს თარგებს, ნაკერებს, ნაქარგს...

ლილი სიხარულით იგონებს ერთ შემთხვევას—სოხუმის ერთ-ერთ საფემყოფოში, როცა ავადმყოფის მოსანახულებლად მისულს სიხარულით გადაეხვია თეთრხალათიანი ექიმი და ლილი მასწავლებლომ შესძახა. ქაიბენიო, ამბობს ლილი, ვერ აღვადგინე ვინ მგვგვოდაო, შემდეგ ექიმმა თვით გადანტა უხერხულობა: მე თქვენი ყოფილი მოსწავლე ვარ, ნათელა და შოთა ბენდელიანების ქალიშვილი და მიუთითა ხალათზე, რომელიც მას ეცვა. ლილი მასწავლებლომ ეს ხალათი მე შეეკერა და ჩემსამ შეილსაც მე ვუკერავ ტანსაცმელსო. გამეხარდაო, იგონებს ლილი...

ამ წერილს ღიბი პრეტენზია არა აქვს, უბრალოდ გვინდა შევასენოთ დაინტერესებულ პირებს, რომ სკოლებში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს შრომის სწავლებას, რამე თუ „სწავლულებსაც“ სჭირდებათ ბევრი რამის ცოდნა.

ბ. ასათიანი

„საბჭოთა ბონი უნდა გართავდეს“

(დასასრული)

დი რანგის პოლიტიკოსად არ ვთვლი თავს. ამიტომ როგორც პროფესიონალი, ეკონომიკაზე მოგახსენებთ ძირითადად. ავადმყოფი რომ გადაარჩინო, ჯერ დიაგნოზი უნდა დასვა და შემდეგ უმჯობესადაა დაავადებულ ეკონომიკას თერაპიული მკურნალობა უკვე არ შეეძლება. საჭიროა, სასწრაფო ქირურგიული ჩარევა.

პირველ რიგში უნდა გავერკვეთ: ვმკურნალობთ რას — დეფორმირებულ სოციალიზმს, თუ დეფორმირებულ საბაზრო ეკონომიკურ ურთიერთობებს? ახლა, ამ პერიოდისთვის სოციალიზმი ჩვენთან თუ კაპიტალიზმი? თუ დეფორმირებული სოციალიზმი და გადასვლის ვაიბრებთ საბაზრო ეკონომიკაზე, აუცილებელია ქირურგიული ჩარევა. თუ ჩვენთან არასოდეს არ ყოფილა კლასიკური ფორმით სოციალიზმი და საქმე გვაქვს რეგულირებად, ადმინისტრაციულად მართვად დეფორმირებულ კაპიტალიზმთან ანუ კაპიტალიზმისა და სო-

ციალიზმის მანეწ წესთა ერთობლიობასთან, მათ კონგლომერატთან და სჭარბობს კაპიტალიზტური წარმოების ელემენტები, უნდა ვუმკურნალოთ ამ ელემენტებს, გავათავისუფლოთ სოციალიზმის მანეწ ბაცილები-საგან და გადავიდეთ საბაზრო ურთიერთობებზე. საქართველოს ამ მდგომარეობიდან გამომდინარე ახალი თეორიული ბაზა, ანუ მეცნიერულად დასაბუთებული და პრაქტიკულად აპრობირებული ეკონომიკური კონცეფციები სჭირდება.

მრავალ ეკონომიკურ საკითხზე არსებობს აზრთა სხვადასხვაობა. გაზეთი კი შესანიშნავი ტრიბუნაა სადისკუსიოდ. მეცნიერ-თეორეტიკოსების შეჯერებულ წინადადებებს გამოცდილ პრაქტიკოსებთან, შეუძლია დიდი წარმატება მოუტანოს ეკონომიკური აზრის განვითარების პროცესს. საზოგადოებრივი კანონიერებაც მომწიფდება თუ საით, რომელი გზით წასვლა სჭირდება, რომელი გადაგვარჩენს. **ესაუბრა ნ. მოსიძე.**

გამოსათხოვარი

გატუთა ანთელავა

ამ დღეებში თბილისის მიწამ მიიბარა შენი სხეული, ნაცრისფერ გზაზე სევდით მავლო, თეთრი სიზმარით, თეთრი ფიჭვივით გამქარალო. სულმა კი, აღზად ჩამოაღწია შენს ზუგდიდში და თავს ევლება ახალგაზრდობაში დაკარგულ მეუღლეს, ძმებს ძმისშვილს. და აღერ წასულ შენს მეგობრებს...

ბედავგად იმოდენავე ჯერ ქ, შემდეგ კი თბილისში. მათე-

მატიკას აწვავდი თავგანწირვით, მაგრამ მაინც შენს ზღვისფერ თვალეში მომტებულად ირეკლებოდა ცხოვრებისეული ფიქრი და სევდა.

მშვიდობით კეთილო, სათნო და ერთგულ მეგობარო, დავიწყებით არასოდეს დაბინდება შენი სხოვნა და გაბრწყინვალეობა.

ბაბო აბულაძე, გული შინაძი.

მსუბუქი იყოს

საოცრად ღამაში იყავი ღალი, მოსიყვარულე და მეგობრული. მხოლოდ 24-ე გაზაფხულს შეხვდი ღიმილიანი, მხოლოდ წელიწადნახევარ იცხოვრე საყვარელი მეუღლის ოჯახში, ვერ უახტები სიყვარულით, ვერ ეღირსე სანუჯვარ ოცნება — დედობას.

10 მარტი შენი დაბადების დღეა, უშენოდ შევხვდებით ამ დღეს, მაცხოვრის კარის სახაფლაოზე ამოგაკითხავთ მუხლმოყ-

რილნი დაგინებთ სათნებს, ყვავილები დაფარავს წმინდა საფანეს. უფლის ნებით ვარდობის თვეში შეცვიურ სულთა სამყაროში გადასახლდი. მსუბუქი იყოს შენს საფლავზე მოყრილი მიწა.

ნუნუ ჭვარაძე,

სარდაცობი კოლეგია

რძლები: მზია გეთთა, ირმა ქე-ბურია, ძმისშვილი კახა შვილით მამუკა ანთელავი, ცილა რე-ზო ქებურები ოჯახებით იუწყებიან მატუთა ილიას ასულ ანთელავს გარდაცვალებას.

მეუღლე ბაბუცა ჩაგინავა, შვილები: თამაზი, ანზორი, რძლები: მარინა ნოდია, რუსიკო ფონხუა, შვილიშვილები: თეა, გიორგი იუწყებიან რომ გარდაიცვალა რაფიელ დიმიტრის ძე ცანავა დაკრძალვა 4 მარტს, გამოსვენება 16 საათზე, წალკის № 33-დან.

შუგდიდის შინაგან საქმეთა სამმართველოს თანამშრომლები იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა ამავე სამმართველოს თანამშრომელი პოლიციის კაპიტანი მეგუარ აკაის ძე კუხალიშვილი და სამძიმარს უცხადებენ განსვენებულის ოჯახს.

„არ ვიცი მე ის, მომავალში რა მიწერია, ვიწამე ლექსი და პირჯვარი დამიწერია“... ამბობს გოჩა, რომელმაც რა თქმა უნდა, არ იცოდა, რომ სიკვდილი აქ, თავისი საფიცარი ქალაქის შუაგულში ჩაუსაფრდებოდა. გოჩას ლექსებს თრთოლივით ეთხულობდნენ მოსწავლეები: შორენა ანთელავა, ცირა ფირცხალავა, მირანდა ხალია, თამუნა მარღია, ირმა ცხადაია, ნიკო გოგონია, იულია გუნავა და სხვები. საღამო მიშჟავდათ თუ ხასიას

დარიყო კაცთმოძულე ვაიქარტველის ხელით. დედის თვალწინ და მერე თავად უფლის სასუფველში თითქმის გადასულს, საოცარი რამე უნდა ეტვირთა: სიკვდილის მოხვედრილი დედის სიცოცხლე უნდა შეევედრებინა მკვლელისთვის. „არ მოკლათ დედა! ოი, საკვირველებავ! ეს ხომ დედობის და დედის დასჯაა! ეს ხომ სიკეთისა და სათნოების დასჯაა! მაგრამ... ამდღეებულა სიკვდილზე და უბედურებაზე გოჩა ჭიქის სათაყვანებელი დედა — ყველა ქეშმარიტი ქართველის დედა! — ვაი იმას, ვინც გოჩა

ღვთისგან რჩეულთა სიკვდილში ღვთის ხელი არ ურევია, მას უთუოდ ეშმა განაგებს, რათა კიდევ ერთხელ აწვიმოს ბორბლები და კიდევ ერთხელ დასწყვიტოს გული სიკეთის ანგელოზს... მაგრამ სიცოცხლიდან წასვლა სიცოცხლის დამარცხებას არ ნიშნავს ზოგჯერ, პირიქით, სიკვდილზე ამდღეებია იგი და დათრგუნვა სატანისეული ზრახვისა... და აქ, ამ დარბაზშიც მკაცრ სითეთრეს — სიკვდილის ცივ განცდას სიმბოლურად გადახლართვია სუროს ფოთლები — სიცოცხლის ფერში, მარადისო-

„ჩვენ ვიფრანსო უფრთავოდ, ჩვენ ვიფრანსო მცნებართ“...

ბის ფერში. გადასულა მოყვასის ხელით ჩაწიხლული სული ღვთისგან რჩეულისა! ვაი, რომ ამჟამად მკაცრი რეალობა ჩვენი მოუწესრიგებელი და მუხთალი ცხოვრებისა — „ცუდას რად უნდა მტერობა“... მაინც როდის მომხდარა კარგი უმტროდ ყოფილიყო ჩვენი! არ დაგვეკორტვა, არ გავვეძიებინა დიდებულნი... აქი ვიმკით კიდევ სიძულვილის ხნულში ეშმას მიერ დათესილი ბორბლები ნაყოფს!..

მაინც როგორ შეარჩია ათას ვინმეში ნებისმიერი ზუგდიდელის ფიჭვიური განადგურების უნით უწინაობის მწვერვალზე ასულმა ვანდალმა ღვთისგან რჩეული გოჩა ჭიქია? უდავოა, ამჟამად ტრაგიკული ხედრია ანგელოზის სათაყვანებელი პიროვნებისა და იგი ბორბლების კიდევ ერთი წუთიერი გამარჯვებაა.

რა შესანიშნავად განაცხადა აქ, ამ იღუმალ დარბაზში ქალბატონმა (მაია კალანდია): „მე მეცოდება არა ჩვენი თავი, არამედ ისინი, რომლებიც გოჩას ნაირ ადამიანებს კლავენ“. ქეშმარიტად! საბრალო ილიას მკვლელობა და არა თავად ილია ერთი წელი გასულა იმ საშინელი დღიდან! დღეს ოცდაოთხი თებერვალია — გოჩას დაბადების დღე, ხვალ კი, ოცდახუთში, კიდევ ერთხელ გაიწვილებს ზუგდიდელთა მებსიერებაში ერთი წლის უკან გასროლილი ტყვია — გოჩა ჭიქის ფიჭვიური დასასრული!

შეგვიწოდოს უსამართლობას შეწირულთა სპეტაკმა სულელებმა, თუ ჩვენ ცოტა მეტს ვსაუბრობთ გოჩაზე. შეგვიწოდოს, რამეთუ ყველა მათგანი სთანაბრად ძვირფასია ჩვენთვის და თანაბრად საფიცარი.

მხოლოდ ესაა, სხვა ხედრი არ გუნა ბედმა გოჩას — იგი დედის თვალწინ უნდა მომგვ-

ჭიქის მკვლეელი გაზარდა! როგორც ქალბატონმა თამარმა განაცხადა, საცოდავია მკვლელის დედა!

ორად გაყოფილი ერი ვერა და ვერ გაეცა საშინელ ხედრს: გაღმა მდგომნი გაღმა მყოფთ უნებუნ სათნებს, გამოღმა მყოფნი — გაღმელებისგან დაღუპულთ. ნამდვილი მკვლელები ცუდა და ამ უდიდესი ცოდვის დამტრიალებელიც და ასე, ნელა... ნელა ცხვება ობლის კვერი... გარდუვალა ღვთის სასჯელი...!

ბევრმა იცის, რომ ზუგდიდში არსებობს საქველმოქმედო საზოგადოება „სხოვნა“ (თავმჯდომარე ელგუჯა ბერუღავა). ბევრი კარგი საქმეები უკეთებიათ საზოგადოების წევრებს. სწორედ მათი ერთსულგონი გარჯით ჩატარდა გოჩა ჭიქის ხსოვნისა და შემოქმედებითი თაყვანისცემის აღმნიშვნელი საღამოც.

არ შემიძლია არ დავასახელო ისინი, რომლებმაც ყველაფერი გააკეთეს, რათა ზუგდიდელთა წინაშე წარმოჩენილიყო გოჩა ჭიქია, როგორც დიდად ნიჭიერი არქიტექტორი და პოეტი... მადონა მაქაცარია, გენრიეტა ქითანავა, მალხაზ ქითანავა, მადლენა დამენა, ნინო აკობია, გოჩა ქორია, მალხაზ ლურწყაიჭი, ნათია გეთია, მზიური კვარაცხელია, მალხაზ ლურწყაია... მადლობა მათ.

რამდენი რამ გაუკეთებია გოჩას, (როგორც არქიტექტორს! რამდენი შეუქმნია, როგორც პოეტს!

ძნელია იცხოვრო ისე, ჩაქრე და სხვას გაუნათო... ასე იცხოვრა გოჩამ:

„მე თვითონ მინდა, ვანათებდე და არ მსურს ვჩანდე სხვა მნათის უჭუჭე“... არსებობს წინათგმრება, იგი აღედგინება და არ მოასვენებს აღამიანს:

და კობა ბუჩიას. ამდღეებელი იყო გოჩას დის თამილასა და დისშვილის თამარიკოს მიერ წაკითხული ლექსები. გულდამწვარი დედის თამარ შერაზადაშვილის გამოსვლა — დასტური იმისა, რომ არ შეიძლება დამარცხდეს ერი, რომელსაც ქალბატონი თამარის მსგავსი დედები ჰყავთ.

დარბაზში გლოვის ზარად გაიგმინა კიდევ ერთმა დიდმა ტკივილმა — წაკითხულ იქნა უსამართლობასთან ბრძოლაში დაღუპული ასევე ნიჭიერი არქიტექტორისა და მწერლის მამუკა ცხადაიას დედის, ქალბატონ ლუიკა ცხადაიას წერილი. საღამოს სურბობდა ქალბატონი ლუიკა.

გოჩასადმი გულისტკივილი გამოხატეს მწერალმა ანზორ გვარამიამ. პოეტმა რენე კალანდია, განათლების განყოფილების გამგემ ლუარა კვიციანიამ, კანონიერებისათვის მებრძოლი გვარდიის პოლკოვნიკმა მამუკა ხუბუაძემ, დოღო შეროზიამ, სვეტა მარგოშვიამ, ნანა ფიფია, კულტურის განყოფილების გამგემ მია კალანდია, ზურაბ ცხენელიამ, ლამპირა ფირცხალავამ.

აქ, დარბაზში ბრძანდებოდა ერთი ადამიანი, რომლის სულის ძაფები გოჩას ოცნების ნერვებს გადახლართვია, რომელსაც გოჩას სამშობლო საკუთარ სამშობლოდ ქცევია, რომლისთვისაც გოჩას სამშობლოს თავისუფლება საკუთარი სამშობლოს თავისუფლებად გაცხადებულა, მეუღლე სვეტლანა ჭიქია.

და ტიროდნენ, ტიროდნენ სათნოები და ისინიც თითქოს შერით ვევედრებოდნენ.

ღმერთო! აკმარე მსხვერპლი ჩვენს ქვეყანას! არ გუნე მის რწმუნადართგუნულ და ნებადართგუნულ ერს გამარჯვება, რათა გოჩას დედამ ჩასძახოს შვილის საფლავს: თავისუფალია შენი ქვეყანა! **ლამპირა ფირცხალავა.**

გამოსათხოვარი

რაფიელ ცანავა

გარდაიცვალა რესპუბლიკის დამსახურებული ინჟინერი, პერსონალური პენსიონერი, მეორე მსოფლიო ომის მონაწილე რაფიელ დიმიტრის ძე ცანავა.

დაიბადა 1907 წელს. დაამთავრა ამიერკავკასიის ინდუსტრიული ინსტიტუტი. შრომით მოღვაწეობას იწყებს ენგურ-

ცანავა

კალდეკომბინატში. შემდგომ წლებში მუშაობდა: ტყვარჩელის სამშენებლო სამმართველოს უფროსად, „ტბულუქვაწახშირის“ ტრესტის მმართველის მოადგილედ, ქუთაისის „საქტექშენის“ უფროსად.

სიცოცხლის ბოლო წლებში მოღვაწეობს ქალაქ ზუგდიდში.

მას განსაუკთრებელი წვლილი აქვს ზუგდიდის წყალსადენისა და სატროლეობუსო საკონტაქტო საწის გაყვანის საქმეში.

წყვიდა ჩვენგან დიდად განათლებული, ერთდირებული პიროვნება, საუკეთესო მოქალაქე და ოჯახის მამა, რომლის ნათელი სხოვნა დიდხანს იცოცხლებს ახლობლების, მეგობრების, ახმანავების გულში. **მეგობრები**

0 6 დ მ მ ს ი 66607 რედაქციის მისამართი: ქ. ზუგდიდი, მერაბ კოსტავას ქ. 56. ტელეფონები: რედაქტორის 2-24-80, რედაქტორის მოადგილის 2-38-69, პასუხისმგებელი მდივნის 2-31-96, სოფლისმეურნეობის განყოფილების 2-21-78, მშრომელთა წერილების 2-25-12, რადიორედაქციის 2-47-00. რესპუბლიკის ბეჭდვითი სიტყვის დეპარტამენტის ზუგდიდის სტამბა: მერაბ კოსტავას, ქ. 7666, 2-28-07, ტირაჟი 600, შეგ. № 162.